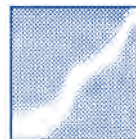

IRIMIA

a vós chamáronvos á liberdade

ANO XXXI • Nº 843 - Do 26 de decembro de 2011 ao 8 de xaneiro de 2012

2012, ...

vaia ano, mi madriña!!!

A foto que fala

Tomada de *El jueves*.
Algo de humor para empezar o ano
(graciñas ao lector que nola enviou).

O trasno O españolímetro

Daniel López

Hai que saber ganar, diciannos os bos adestradores cando eramos nenos – tempo no que, por certo, perdíamos case sempre. Porque o de saber perder vaise aprendendo na vida, a paus, pero o de saber ganar, con elegancia e xenerosidade, é un nivel que poucos acadan.

Se é certo que o cese definitivo da ETA é unha vitoria, da democracia e do parlamentarismo, do estado de dereito e da Lei, da igualdade e do pluralismo, de tal que sei eu, hai que xestionalo con elegancia. Que as bombas se transformen en voces organizadas non é só unha “vitoria” sobre o “mal”, sobre un mal que se transmuta en parlamentarismo perverso no que hai que seguir mallando, pordiosporlapatriayelrey, senón que debería ser unha festa para celebrarmos xuntos.

Non pode escenificarse unha nova persecución de Amaiur, que os victimice, porque esa formación é a expresión democrática dunha parte da sociedade vasca que quere máis independencia de España, desexo

lexítimo porque, de feito, foron a forza máis votada en Euskadi. A vendeta dos ultramontanos casa pouco coa festa de vitoria.

Asombroso rigor este que deixa a Rosa Díez, española, no sentido da palabra que vos pete, formar grupo parlamentario usando un truco e non lle deixa a Amaiur, usando outro formalmente máis limpo, ter o mesmo resultado.

Pero seica non é cousa de capricho. Fontes de dubidosa solvencia sempre ben informadas contáronlle a este medio que hai un disque disque de que os triunfadores están aplicando aos deputados e deputadas un novo aparello, chamado españolímetro. Aplícase cando toman posesión. Funciona ao revés có alcoholímetro, por que se trata de dar un mínimo. Se o nivel de españolemia non chega aos 5 gramos por litro de sangue (10

gramos se é un deputado dun partido periférico con lingua de seu e 15 se ademais ten o RH negativo), actívase o chamado IJCDJ, “informe xurídico contradictorio á demanda do xefe”, e que se resume en “vai ser que non hai grupo perlanterio” (informes, por certo que teñen un proverbial parecido coa frase groucho marxista: “eu teño os meus principios, pero se non lle gustan, teño outros”.

Editorial 2012: Non sabemos vivir sen esperanza

Habería que chamar ao Mago Merlín, porque xa non queda premio Nobel nin economista de pro que sexa quen de aclarar este embolado, para saber como vai ser o futuro que nos agarda. Se non fose polas duras consecuencias que carrega ata semella compracente asistir á confusión e contradición dos acreditados como sabios. Porque xa non é que a economía sexa unha ciencia inexacta, é que se está volvendo unha conxectura.

Cumpriría analizar por que chegamos aquí. Unha certa alucinación colectiva levounos a confundir o edificio do ladrillo co edificio social. Non resulta posible camiñar con tan poucas patas. Non é posible rendibilizar a feira do turismo e da construción a perpetuidade. Se a iso lle sumamos a confusión económica e conceptual de grandes proxectos igual a grandes progresos, temos como resultado un produto tan espectacular como inconsistente. Esta desorientación local converxe cunha proposta da economía mundial que non ten outra meta que o lucro inmediato e que está a provocar que

os desequilibrios se volvan máis profundos e violentos. Porque cada vez resulta máis difícil navegar nun océano de cartos que na súa meirande parte se reproducen a si mesmos sen que teñan que ver directamente coa produción, co traballo, coa mellora de vida da xente.

Disque os políticos foron incapaces de encarar o problema e aparecen agora en escena os chamados “tecnócratas” (Grecia, Italia),

respaldados pola súa dilatada e exitosa experiencia nas finanzas. Exitosa? Se teñen tempo pónanse a ler devagar o curriculum dos novos presidentes deses países. Comprobarán a súa estreita colaboración con cantos organismos financeiros (FMI, Banco Central Europeo, Axencias de cualificación, Banca Privada...) lanzaron a economía a unha carreira sen sentido que ten por única finalidade facerse grande a si mesma e ás catro fortunas que a desgobernan.

No prazo inmediato vannos tocar vacas fracas. Por un lado contención de gasto que, entre outras cousas, conlevará restar cartos dos servizos destinados aos cidadáns (educación, sanidade, servizos sociais, pensións...); pola outra, reforma laboral que faga máis baratos os despedimentos e as contratacións e que teoricamente fará que comece a desinflarse a bolsa do paro. Este sacrificio sería acep-

Continúa na páxina 6

Resulta difícil navegar nun océano de cartos que se reproducen a si mesmos sen que teñan que ver coa produción, co traballo, coa vida da xente

Rumores de esperanza

Prometo non facer destes Rumores un diario da miña filla, pero un nacemento dá lugar a unha serie de experiencias que poderían encher varios tomos desta sección.

Por un pequenísimo

problemiña durante o parto, a nena, nada máis nacer, foi enviada á sala de neonatos do Hospital de Santiago. Alí estivo pouco menos dunha semana e, a pesar do susto inicial que supuxo para os pobres pais novatos (a nosa filla non nacera prematuramente), todo foi sobre rodas.

O que supuxo para nós chegar a ese mundo dos neonatos foi unha auténtica sorpresa. Alí a nosa filla compartiu sala cos meniños e meniñas moi, moi pequenos que, dende a súa pequenez, loitaban pola vida. Nais que percorrían os quilómetros que había da súa casa ao hospital varias veces ao día

para dar o peito. Pais e nais que, sendo descoñecidos, se achegaban uns aos outros e preguntaban pola saúde do fillo/a e pola situación de cada un dándose ánimos. Pero sobre todo puideron observar o traballo duro e tremendamente fermoso de todos os profesionais que alí estaban. Nunca deixaron de darnos información nin de facilitarnos a vida nun momento que parece moi difícil. Sempre cun sorriso nos beizos. Como lle dixo un pai a unha enfermeira que estaba alí: Tes o traballo máis bonito do mundo.

1

3

2

4

A peneira

1

O noso **BRINDE** polo 2012 lembra aqueloutro de dous mozos portugueses a prol da liberdade que rematou con eles na cadea. Foi o nacemento de Amnistía, hai 50 anos, que segue a berrar: "O mundo pode cambiar, pero non vai cambiar só". Na foto, o delegado de Lugo, Carlos Fernández urxindo a liberdade de B. Midksa, líder da oposición etíope.

2

Un dos 47 relojos de sol do Museo de Lugo marca o 2012. Son 100 anos da anexión de Santa María de **OZA** por parte da Coruña -antes fora Bouzas en Vigo- nun momento en que se debate a fusión de concellos que non sobreviven. Urxe compartir servizos e infraestruturas; cómpre harmonizalos, coa súa presenza activa ao pé dos veciños, sen mermar a convivencia cotiá.

3

Cómpre agasallar libros, coma o *Polaroid* de Suso de Toro, que cumpre 25 anos. Revolucionario na estética e na aposta por mudar o país, abandonando dogmas. No 2012 son os 100 anos da morte de Leiras Pulpeiro, do Observatorio R. Aller de Lalín -o primeiro do país- e de **CÉLSEO EMILIO** Ferreiro, o día 6, e 50 da súa *Longa noite de pedra*.

4

Ano do **ENVELLECIMENTO** activo para o 22,5% da poboación, coa pensión máis baixa do Estado (157€ menos) e peores servizos. A crise obriga a vivir coa familia, o que urxe máis axuda a domicilio. O 75% coida dos netos. Na fronteira de dúas dioceses o misioneiro rural, Luís A. Rodríguez Patiño fundou o 1º Consello de Anciáns e a UNED Senior.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

GUIMARÃES da Gallaecia, berce de Portugal, cando Afonso VI asina a independencia (s.XII), é Capital da Cultura europea no 2012. Os concellos das ribeiras do Miño están e esixir á Xunta e a Portugal que negocien a asistencia sanitaria transfronteiriza, obrigatoria no 2013 para toda Europa. Nenas/os plantan as raíces da Eurocidade Tui-Valença.

6

Nas eleccións da República **DOMINICANA** moitos/as dos 7000 cidadáns desta illa que viven en Lugo apostan polo candidato Mejía, con raíces en Ribadeo, na foto. Tamén consultas en México, Venezuela, Rusia ou Birmania. Neste último país coa candidatura da Nobel da Paz Sun Kyi, despois de 20 anos de persecución e cadea.

7

Hai 30 anos, o 18 de setembro, da matanza de 1700 persoas coa invasión israelí dos campos palestinos en Chabra e Chatila no **LIBANO**, ao sur de Beirut, un pobo masacrado. Esta ignominia quedou reflectida no filme de Ari Folman, na foto, *Valse con Bashir*; e na literatura de Jean Genet: *Catro horas en Chatila*. En maio teñen eleccións.

8

O 11 de outubro fanse 50 anos do **VATICANO** II, celébrase o Congreso de Teoloxía de Brasil, e os 40 do libro de Gustavo Gutiérrez, *Teoloxía da Liberación*, coa intervención deste, Boff, Sobrino e Queiruga. O Vaticano II foi a aposta de Xoán XXIII por abrir as ventás da Igrexa, pechada en sí mesma, para que entrase unha vaga de aire fresco e cambiar o mundo.

- ✿ 27891 CERVO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com
- ✿ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 62 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com
- ✿ Rúa Nova, 16
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com
- ✿ Real,56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com
- ✿ Provença, 274 - 276
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com
- ✿ Zurbano, 46
28010 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galeriamadrid@sargadelos.com
- ✿ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28
- ✿ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com
- ✿ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es
- ✿ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com
- ✿ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18
- ✿ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com
- ✿ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 86
- ✿ Rúa Castelao, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espiroide@yahoo.com
- ✿ Calvo Sotelo, 8
36680 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@astrada.com

GALERIAS
SARGADELOS

Editorial

Ven da páxina 3

2012: Non sabemos vivir sen esperanza

table (e xa é moito dicir) se a dura condición de subsistencia acadase a todo fillo de mortal. Porque non é doado aceptar que o rescate dos parados corra maioritariamente de conta dos que viven axustadamente do seu traballo. Sen excluír a estes, un non para de preguntarse pola descafeinada presión fiscal sobre as grandes fortunas, polo es-

caso combate que se exerce sobre a fraude fiscal ou mesmo polo difícil que resulta reducir os gastos militares. Súmase a todo isto a desconfianza sobre a mensaxe abertamente contraditoria entre discurso e comportamento. Moitos dos que arestora reclaman austeridade foron noutrora (un noutrora moi recente) exemplos de incontinencia. Algo así como unha exposición sobre a economía do aforro nas instalacións da cidade da cultura. Poderíamos mesmo estar de acordo co principio aquel de relacionar o salario coa produtividade.

Moitos dos que arestora reclaman austeridade foron, hai ben pouco, exemplo de incontinencia

Iso si, garantindo que o principio fose de aplicación universal. Sentaríame entón a ver desfilar cara á oficina do paro a todos cantos proclamaban a bondade das hipotecas contaminadas e dos bancos que logo deron en quebra, por citar algún pequeno exemplo.

Aínda no mellor dos escenarios e se puidésemos quitar cabeza despois dunha longa e dura travesía, por veces semella que vivimos na película dun naufraxio. Patexamos, conseguimos aboiar, collemos aire, consumimos forzas, volvemos afundir, volvemos patexar.... Temos que comezar a imaxinar e crear e construír a maneira de que a humanidade sobreviva nun mundo tan desequilibrado. Os fenómenos migratorios que conleva (a necesidade de desprazarse de grandes grupos humanos para buscar vida mellor), o gasto insoportable de recursos, (aos que non facemos fronte, presos da angueira por subsistir a curto prazo; véxase o fracaso da recente conferencia de Durban), a desmedida voracidade do capital que corre a instalarse onde as ganas de comer abaratan a produción.

A esquerda ten que repensarse. Globalmente. Non pode seguir xogando cunhas regras que inevitablemente a obrigan a tomar as menciñas contra as que predica. A economía sen alma que nos rexe non admite unha xestión social equitativa. Este é o berro de tantos e tantas que se senten decepcionados e indignados. O complicado do asunto é articulalo. Temos un ano por diante -e algo máis, malo será- para intentalo. Porque os que estamos enganchados á esperanza non podemos vivir doutra maneira. Feliz Ano Novo!

O Peto do Santo Antón

Rubén Aramburu

Foi nunha noite do pasado inverno, na casa duns velliños entrañables, Jesusa e Félix en Olas, Mesía. Aló nos convidaron ao Pedro, que foi de Xanceda, a Gu-mer, a Mero e mais a min. Rodeabamos a lareira de onde ían saíndo castañas, filloas, grelos, cacheira e ata un galo sen plumas coma aquel que din lle soltou Diógenes a Platón cando definiu o home coma un ser bípedo sen plumas. O fume da leña envolveunos de recordos, cantos e historias e o sabor doce do viño mouro animou unha noite de friaxe e choiva na montaña.

Houbo tamén un intre de medo, de arrepío. Foi cando contaron a historia de Hortensia, aquela mocíña pobre de servir, pretendida polo cacique que, ao verse rexeitado, a denuncia por roubo na garda civil. Pola noite estaba a xente toda na cama e escoitaban, impotentes, os berros daquela rapaciña torturada no cuartel. Pola mañá estaba morta de "enfermidade", a noite foron velar o cadáver, mouro e desfigurado polas labazadas.

Balduino Iglesias, o noso Mero da Quenlla, vén de escribir un fermoso libro de poemas que eu lin coma quen reza un breviario xunto ao lume: *No papel que mudo escoita*, cheo de poesía que fala de tenrura, de loitas, de soños, de buscas, esperanzas, memoria e carraxe, ausencias... da Galiza mai e dunha fe liberadora e íntima. No medio do libro, coma un oráculo profético, coma un salmo iracundo, aparece a historia de Hortensia. Cando o leo recordo aquela noite en Mesía e as noites que repensei aquela historia e a rabia e a impotencia da xente, metida no leito, sen poder durmir, sen poder facer nada.

No Nadal representan na catedral de Santiago unha fermosa peza antiga que chaman Ordo Prophetarum. Van saíndo os profetas cantando as súas teimas, acompañados dos instrumentos do pórtico da Gloria. Se me deixasen, eu poñería a Mero coma o profeta Xeremías, e por detrás a Mini, cun caxato ben gordo e dando leña, quizais algún dos Isaías, que seica eran unha recua.

O CARRABOXO por ROBE LOIS

Actualidade Parados, axustes e dereito á atención sanitaria

Ramón Veras Castro. Médico de familia

A Xunta de Feijoo deixa sen asistencia sanitaria a miles de persoas en Galiza
Os máis vulnerables, persoas sen recursos e parados de longa duración, sen prestacións de desemprego, quedaron sen asistencia sanitaria e farmacéutica ordinaria porque a Consellaría de Sanidade decidiu desactivar as súas tarxetas sanitarias. Sen aviso previo. E obrigándoos a asinar un compromiso de pago polo uso da asistencia sanitaria mentres non realizan todos os trámites para regularizaren a súa situación. Feijoo e Farjas negaron máis de tres veces estes feitos ata que as declaracións públicas múltiples dos afectados e a presión política obrigáronos a recoñecer a situación e corrixila.

Un dereito proclamado

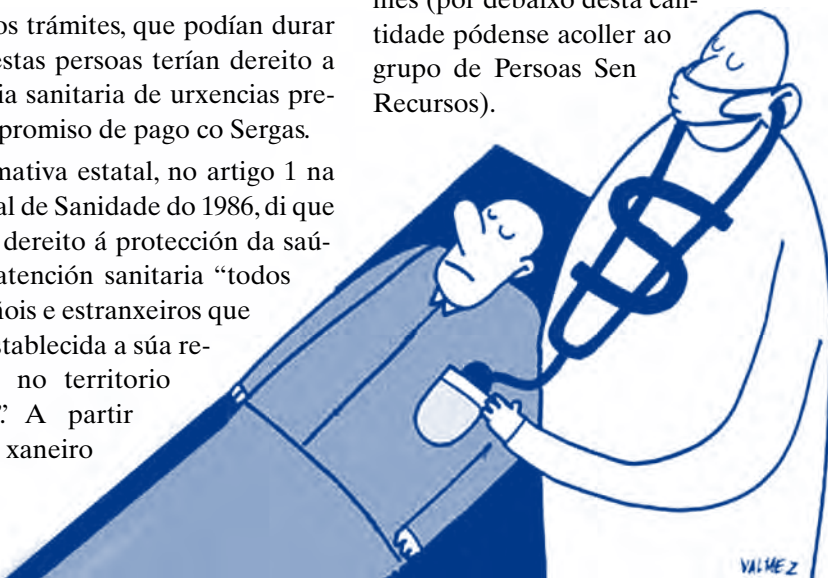
A asistencia sanitaria é gratuíta e universal en España, na teoría, e tamén din así algunhas leis, pero a realidade vivida por moitas persoas e coñecida publicamente nestas últimas semanas desmente esta afirmación. O SERGAS desactivou, sen aviso previo, as tarxetas sanitarias dos parados sen prestación de desemprego e remitiu

de 1999 o financiamento da asistencia sanitaria faise na súa totalidade por medio dos impostos, directos e indirectos, sen contribucións das cotas sociais pagadas, como era ata ese momento, por traballadores e empresarios. É desde esa data cando xa non pode haber dúbidas de que **todos os cidadáns residentes neste Estado** teñen dereito, en situación de igualdade efectiva, tal como di a Constitución, á asistencia sanitaria en todo o territorio. A pesar disto, a realidade é que segue sendo o INSS quen ten o rexistro estatal de persoas con dereito a asistencia sanitaria e hai un grupo de persoas excluídas: profesionais liberais que reciben asistencia de Mutuas (avogados e arquitectos), e parados sen prestación de desemprego que contan cunha renda superior ao Indicador Público de Renda de Efectos Múltiples, situado en 2011 en 532 ao mes (por debaixo desta cantidade pódense acoller ao grupo de Persoas Sen Recursos).

O SERGAS desactivou, sen aviso previo, as tarxetas sanitarias dos parados sen prestación de desemprego

aos centros de saúde un protocolo de actuación **indicando os trámites** que deberían realizar tanto estas persoas en paro como as consideradas persoas sen recursos, para poder acceder á asistencia sanitaria. Mentres se realizan os trámites, que podían durar meses, estas persoas terían dereito a asistencia sanitaria de urxencias previo compromiso de pago co Sergas.

Na normativa estatal, no artigo 1 na Lei Xeral de Sanidade do 1986, di que teñen o dereito á protección da saúde e á atención sanitaria “todos os españois e estranxeiros que teñan establecida a súa residencia no territorio español”. A partir do 1 de xaneiro

Garantías de atención no territorio galego

En Galiza a referencia normativa é a Lei Galega de Saúde 8/2008, que universaliza o dereito a atención sanitaria sen discriminacións de ningún tipo:

No seu artigo 4 garante “o dereito á protección da saúde e á atención sanitaria con cargo a fondos públicos” a “todas as persoas que residan nos concellos desta comunidade autónoma. Aos transeúntes no territorio da comunidade garantiráselles na forma e nas condicións que estableza a lexislación vixente, o dereito comunitario e europeo e mais os convenios nacionais ou internacionais que resulten aplicables...”

todos os cidadáns residentes teñen dereito á asistencia sanitaria en todo o territorio

Igualmente, garánteselles a protección da saúde e a atención sanitaria con cargo a fondos públicos ás persoas menores e ás mulleres xestantes en calquera caso, así como ás persoas en situación de urxencia e emerxencia.

A norma é clarísima, tan clara que a propia Xunta usa a Lei de Acompañamento dos Orzamentos de 2012 para introducir un cambio e esixir agora 183 días de empadramento para poder recibir asistencia sanitaria. A pesar da vixencia da Lei, a Xunta desactivou, sen aviso previo, as tarxetas sanitarias e as persoas afectadas coñeceron a súa situación, de que non tiñan dereito a asistencia, cando foron retirar na farmacia o fármaco prescrito previamente ou

cando pediron cita para o seu médico de cabeceira.

As reaccións e a rectificación

Ante as primeiras críticas de CIG, que deu a alarma, e o BNG, os primeiros en facer a crítica política, a Consellaría respondeu negando a situación e tachando a estas organizacións de mentireiras. Só cando unha das persoas afectadas contou o seu caso e se fixeron eco os medios de comunicacións estatais, tiveron que recuar. Nese momento tanto Feijoo como Farjas empezaron por botarlle a culpa ao INSS e, finalmente, ante a resposta do propio INSS, faláron de descoordinación. En ningún momento pediron desculpas e non se coñece ata o momento ningunha dimisión.

Que sucedía antes de que o Sergas inventase este protocolo?

As persoas sen cobertura sanitaria, no momento de solicitaren cita no centro de saúde, comunicábaselles o problema, eran informados dos trámites necesarios para normalizaren a situación e mantiñan a asistencia sanitaria ordinaria mentres normalizaban a situación.

Despois destes incumprimentos e despropósitos, e de todas as críticas recibidas pola Xunta, **cal é a situación neste momento?** A Xunta rectifica e:

- Para os cidadáns con tarxeta sanitaria galega que sufriron a “desactivación” da mesma, a Consellaría de Sanidade garántelles toda a asistencia sanitaria *no ámbito galego*, a través da asignación dun novo código denominado “Residencia en Galicia”. Estas persoas non teñen garantida a asistencia sanitaria no resto do Estado.
- Cidadáns que solicitan a tarxeta por primeira vez terán asistencia sanitaria cando presenten toda a documentación, mentres tanto serán atendidos só de urxencias e non

se lles financiarán os medicamentos. Fáiselles alta rápida no momento en que teñen a documentación e gozarán de todos os dereitos (non precisan esperar a recibir a nova tarxeta).

- A partir do 1 de xaneiro de 2012, a Xunta cambia a Lei 8/2008, e esixe 183 días de empadramento nun concello galego para acreditar a Residencia e ter dereito a asistencia sanitaria. Con este cambio poden quedar sen cobertura sanitaria durante 6 meses os estranxeiros que se empadroen aquí e tamén aqueles emigrantes galegos que retornan e os galegos que foron traballar a Canarias,..., e volven de novo. Moita xente. E volve ser unha decisión política da Xunta a que coloca a moitas persoas sen atención. Este cambio lexislativo pode entrar en contradición e vulnerar a Lei de Saúde Pública estatal, segundo indica o Consello Económico e Social.
- Tamén a partir do 1 de xaneiro de 2012, pola Lei 33/2011 de saúde pública (estatal), segundo a disposición adicional sexta “esténdese o dereito ao acceso á asistencia sanitaria pública a todos os españois residentes en territorio nacional, aos que non se lles puidese ser recoñecido en aplicación doutras normas do ordenamento xurídico”. Esta norma debe resolver o problema de asistencia en todo o Estado e que ninguén quede sen cobertura sanitaria aínda que cambie de comunidade autónoma.

Actualidade Vixencia E Actualidade Do Profetismo (III)

Xoán R. Herranz

Nota da redacción: a 2ª luzada desta serie publicado no nº 843, atribuíuselle erroneamente a Tereixa Ledo.

3ª Luzada: Os profetas, persoeiros silentes e orantes diante dun Deus que os autentificaba e enviaba, foron un fenómeno exclusivo de Israel ou ben houbo outros que tiveron oídos para oír, apertura e signos premonitorios, intuición e discernimento?

Marzo de 1967: Arqueólogos holandeses que traballaban no Tell Dair ‘Alla, deron cos anacos dunha parede cuberta de xeso na que había unha inscrición do século VIII, case contemporánea a Amós. Nela podía lerse: “Advertencias do libro de Bala’am, fillo de Be’or, o home que ve os deuses”. Leamos Núm 22-24 e veremos a ese Bala’am enredado na historia de Israel. Voltemos máis atrás, aos arquivos da cidade de Mari (anos 1775 a.C.): un gobernador remite cartas ao rei con mensaxes que lle notifican a vontade dun deus sobre a marcha da política, os erros do goberno, as pre-

que afirman ter sentido o que a nós nos parece que non se pode sentir. A súa orixe é moitas veces escura, do ámbito de tradicións que para nós son algo periclitado (o “santo entusiasmo”, o “ir facendo o profeta”, o “adivñar” ata onde andan unhas burricas perdidas); pero subxúgamos nelas a conciencia de ter resposta a unha procura vital, unha demanda de palabra e de presenza sustentadora. O profetismo de Israel prosegue, por tanto, unha liña que nace na historia xeral das relixións do antigo oriente e que vai ascendendo deica un cumio. Os devanceiros eran certamente politeístas, por máis que falen sempre dun só Deus. Pero, é iso o esencial? Non o é máis ben a constatación común de estar recibindo mensaxes de Alguén que -mesmo nas ameazas e promesas- nos está a falar sempre e de moitas maneiras (Hb 1.1), tocante á vida cotiá, a política, ou a urxente convivencia fraterna.

son “indignados”, persoas que ven novidosamente unha realidade distinta da superficial.

visións de futuro. Quen as envían non son sacerdotes senón homes e mulleres do pobo que tiveron unha visión ou recibiron un oráculo. En Mesopotamia, Asarhaddon (s. VII) recibe avisos da deusa Ishtar que formulan frases como “non temas”, “por longos días e eternos anos teño establecido firmemente o teu trono”, “eu son o teu escudo favorable”; compárense esas palabras con Is 7,4; 9,6; Xn 15,1.

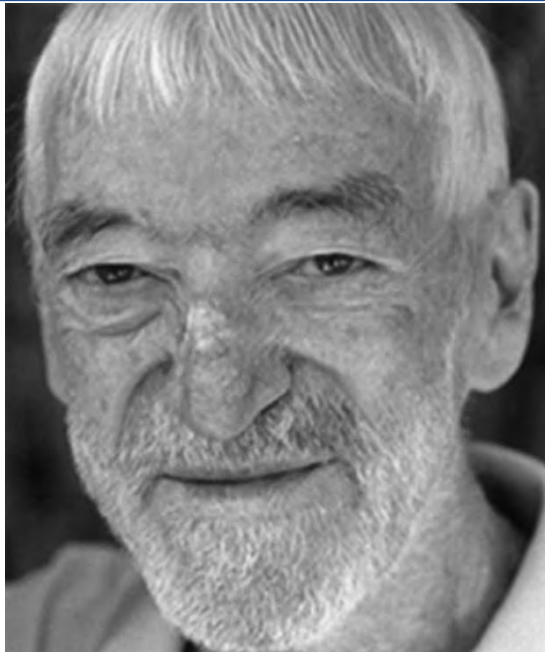
Atráennos esas mensaxes precisamente por iso: por seren de persoas

Por esta inserción na historia, os profetas de Israel non fican desvalorizados senón revalorizados. Constatan sinxelamente que o Deus único que falaba a Israel, comezara a falar xa desde moi lonxe. Abondan as testemuñas: Xr 27,9 reconece a existencia de profetas nos reinos veciños; Amós 9,7 recrimina a Israel por creerse único: “Non fixen acaso subir a Israel do país de Exipto como aos Filisteos de Caftor e aos arameos de Quir?”; e o Tritoisaiás alédase ao proclamar o gran banquete de todos os pobos, a aceptación dos estranxeiros, o triunfo dos pobres.

Que nos din os uns e os outros? E, que poderían ter en común cos profetas de hoxe? A ver: falamos de personaxes movidos por unha inspiración

interior (ás veces a contragusto), de persoeiros públicos, aínda a costa do seu benestar; de seres moitas veces en perigo (acusados de vendepatrias, socavadores de institucións, carne de exilio, cárcere e foxa común). Son tamén pioneiros, carismáticos rompedores de barreiras, das culturais, das sociais e mesmo das relixiosas; son “indignados”. Pero, por riba de todo, son persoas que ven novidosamente unha realidade distinta da superficial, ven no profundo “o que está a facer o sustentador do ser da historia”. Arraiogados no pasado, lectores do presente, voltos cara ao porvir, a súa función é discernir os signos e axudar aos demais a discernilos; e a profetizar tamén eles, se cadra.

Como cristiáns, toda mensaxe profética a vemos a través do filtro xesuánico. Veña por onde veña, ten para nós o estilo dunha peculiar “mística revertida”: só podemos reconecer un profeta ao repartir o pan. O noso referente profético é un Emmanuel; un Deus con rostro, situado, débil; -os leprosos e as prostitutas poden profetizar no seu nome-. Provócanos a actuar con humildade e a tender despois a palabra, non como unha espada combativa e impositora senón coma unha man, que diga: estamos dispostos a colaborar convosco, profetas de fóra, non desde unha submisión ideolóxica plana, senón, desde a gozosa comunión nos obxectivos. Temos coñecido e coñecemos profetas destes no noso entorno. Por sorte! Rexémonos, mal que ben, por un slogan ben profético, que imos escoitar da boca de Miqueas: “Ténseche declarado, home, o que o Señor quere de ti: tan só practicar a xustiza, amar a fidelidade, e camiñar humildemente co teu Deus” (6,9).

Invisibles Uxía

Teresa Souto

Comezan as noites de frío, comeza a xear, e que ben senta un café con leite quentiño antes de durmir. Nestes días de frío sempre me lembro dun conto que miña nai nos contaba polas noites, o da vendedora de fósforos. Contaba a historia dunha nena que vendía mistos na rúa, había neve, ela tiña tanto frío que acendía un misto para se quentar e lembraba a calor de súa nai, (que calor tan especial!), acendía o segundo e podía ver a súa nai, e o terceiro e ía con ela da man. O final do conto era triste, pero a nós encantábanos, pois pensabamos “Por fin xa non ten frío, xa está arroupada”.

Eu chámome Uxía e son un pouco vendedora de mistos, vivo entre cartóns, coa miña cadela Mica, que é a mellor das compañías na rúa. Fun escollendo camiños equivocados, ata que me atopei durmindo nun banco, nun caixeiro, nun portal. Marchei da casa moi nova, non cumprira os dezaseis. Fun servir a unha casa e unha noite, despois de catro anos alí, decidín marchar con Manolo, un mozo que traballaba no mercado. Os primeiros anos foron bos, pero a el o viño gustáballe máis do que lle gustaba eu, e esquecía volver á casa, ou ir traballar, así que eu comencei a traballar nunha fábrica, e alí coñecín moi boa xente. Pero, pouco a pouco, o que tanto lle gustaba a Manolo comezou a gustarme a min, e xa bebiamos igual os dous, así ningún lle recriminaba ó outro a súa borracheira, e perdín o traballo, e perdín as amigas da fábrica... E Manolo levantaba a man cando estaba sobrio, menos mal que eran poucos días, así que mellor que estivese bébedo. E perdemos a casa, e saímos á rúa, e un día, xa na rúa, decidín que o único que podía perder era a Manolo, así que fixen por perdelo de vista, e atopei cousas boas, como Mica, a miña cadela. Aquí na rúa non hai amizades, cada un vai ó seu, a sobrevivir como poidamos, e o peor de vivir aquí é o medo... O medo ás outras persoas que pasan ó teu carón, ás súas miradas de desafío, ou ás patadas que ás veces che dan. E o medo a non sacar para o meu cartón de viño. É unha enfermidade, ou o teño ou morro, eses tragos que me alivian... E dosifico o cartón para que me dure, e sempre o levo dentro dunha bolsa por vergoña. Sobre todo cando pasan as nenas e os nenos, non quero que me vexan bebendo, quero que vexan a boa muller que son, que non escapan, que se acheguen e que me conten contos, despois eu lémbroos para me durmir. Algunhas noites unhas mozas e uns mozos pasan onda min cun café, como llelo agradezo; e cóntolles todos os contos que lembro, os que invento, os que modifico, e así é que me chaman “Uxía a contacontos”, e canto me gusta ese alcume... Voume tapar que xa vai frío, hoxe xea.

Boa Nova

O ECO

Ás veces decátome da opinión tan formada que teño sobre algunhas persoas que, en verdade, apenas coñezo. Na vila, no traballo, atopo coñecidos os que, sen saber como, foron etiquetados nalgún momento da miña vida. Debe ser que non me gustan as sorpresas. É raro, é agradable, é alguén en quen non podes confiar, é un miñaxoia, etc., as etiquetas dominan o espazo das relacións interpersoais. Fixámonos moito máis no que nos din de alguén que en como é ou o que fai. Como María, estamos moito máis pendentes do que conta sobre ela de o que fixo realmente. Mais cando a xente ten unha opinión establecida sobre nós, coa que non estamos de acordo, rapidamente nos rebelamos: eu non son así! Xa dende este primeiro día do ano temos un grande reto ante nós: deixarnos sorprenden pola xente, calar un pouco os nosos pensamentos e observar o que fan e os seus froitos. Intentar que, se ben non sexamos capaces de evitar ter estas etiquetas preconcebidas, non contribuír a estendelas, reproducindo opinións sen fundamento sobre persoas que, sinceramente, non coñecemos. E, como por pedir que non quede, que desexemos abrírnos aos demais, que saibamos descubrir e gozar das sorpresas que este ano bisesto non vai ofrecer.

J. A. Martínez

A CLAVE

Ninguén me coñece mellor ca miña nai. Garda no seu corazón os meus mellores momentos, tamén os malos, e sabe sacar de dentro de min aquilo que de verdade paga a pena. As miñas alegrías son as súas e as miñas penas fainas propias. Está xa velliña, pero segue a loitar coa vida por e para min. Cando me fallan as forzas aí está ela: o seu colo seguro e forte, o seu corazón-refuxio, o seu corpo aloumiñador, berce quente.

E cando aínda eu non era nada, cando nin existía, xa era algo e existía no maxín da miña nai que calcetaba unha mantiña pensando en cubrir un corpo que aínda os seus ollos non viran, que as súas mans non tocan.

Así debe ser o amor de Deus. Dende o principio dos tempos xa nos soñaba. Cando as tebras aínda poboaban o mundo xa nos estaba vendo a cada un, a cada unha de nós, e nos calcetaba tamén unha mantiña de ceos, terra e flores. As nais son a nosa primeira e primixenia referencia do amor de Deus.

Tamén para Xesús. Aquela muller, María, foi a súa primeira referencia do amor de Deus. Xesús amou porque foi amado, aceptou porque foi aceptado, acolleu porque primeiro foi acollido. E María gardaba todo no seu corazón, igualiño que fai miña nai.

Marisa de Corme

A PALABRA

DOMINGO 1 DE XANEIRO. FESTA DE SANTA MARÍA NAI DE DEUS

Lc 1, 26-38

Naquel tempo, os pastores foron a correr e atoparon a María e mais a Xosé, e á criatura deitada na manxadaira. Ao que o viron, contaron todo o que lles dixeran do meniño, deixando pasmados a cantos escoitaban o que tal dicían os pastores. María, pola súa parte, conservaba todas estas cousas no seu corazón. Os pastores voltaron, glorificando e louvando a Deus por canto viran e ouviran, tal como lles fora anunciado.

Aos oito días tocaba circuncidar o neno e puxéronlle de nome Xesús, tal como o chamara o anxo antes da súa concepción.

O noso taboleiro Festa do Lume 2012

(1º aviso, para quen teña axendas complicadas)

Xulio Lois, na vida e na memoria

Data: 4 de febreiro de 2012

Lugar: Centro Do Bosco, rúa Belvís, número 2.
Santiago de Compostela.

Adianto do programa

Coma sempre váise desenvolver en catro momentos:

1. De 10 a 11,30 : Asemblea da Asociación Irimia: Informe de actividades, rendemento de contas, renovación de cargos na xunta directiva, etc.
2. De 11,30 en adiante: “Volver a Xesús de Nazaret”; memoria viva de Xulio Lois.
Contaremos coa HOAC de Vigo e probablemente con representantes da Asociación de Teólogos Juan XXIII.
3. Xantar compartido
4. Celebración da eucaristía.

Xa iremos concretando máis a información.

EDITA: Asociación A. IRIMIA

FEITO EN PAPEL RECICLADO

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopeña, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓN EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15705 Santiago de Compostela. Telf.: 655 028 253 / subscripciones@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 24 Euros. de Apoio: 36 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

**“O maior de vós sexa
o máis pequeno”**

Lucas 22, 26

A mesa de redacción deséxavos un
2012 feliz coma Deus manda:
radicalmente fraterno,
criticamente sabio,
e xustamente indignado.

Falando da lingua Un dous mil doce máis doce!

Lidia e Valentina

E logo, como vai? Andades de farta en farta? E finalmente comestes lagostinos ou cigalas? Se cadra nalgúnhas mesas aínda a alguén lle acordou o noso artigo anterior e falouse un pouco de como, igual ca en tantas outras cousas, a forma do noso léxico tradicional cedeu fronte aos ditados do mercado. Xa vemos unha batalla imposible que “lagostino” recupere

Pois si que se pasou comendo doces!

o seu significado orixinal, mais gustaríanos que todos fixésemos o esforzo para ver se non perden a súa denominación outros peixes cada vez máis ameazados nos letreiros dos supermercados e na boca das peixeiras, mesmo das galegofalantes, que se adaptan á lingua de compradores e compradoras das urbes. Daquela, a ver se insistimos en pedir xarda ou rincha (cando a primeira é pequena) e non *caballa ou *verdel; robaliza ou robalo e non *lubina; pescada mellor ca merluza; chincho, xurelo, ou xurela, segundo o tamaño, e non *jurel; lura e non *calamar; sapo ou peixe sapo e non *rape; rapante, ou a súa curmá meiga, e non *gallo Así que, sexa festa ou non, procuremos chamarlles aos nosos peixes polo nome co que se coñecen aquí desde hai centos de centos de anos. Quede este noso desexo para o novo ano.

Así e todo, despois de tanto marisco, tanto peixiño e tanta vianda rica, seguramente sobraría un recunchiño para a chea de sobremesas que se producen para estas datas turróns,

mazapáns, polvoróns A nós préstanos todo. O que máis, o turrón, si, ese delicioso “doce de mel con masa de amêndoas e outros ingredientes tostados” que se fai desde hai séculos. Non parece estar moi clara a orixe do vocábulo: para uns seica se tomou do catalán “terró” que á súa vez deriva de terra polo seu aspecto de conglomerado; para outros deriva do castelán antigo “turrar” que significaba “tostar” que era o proceso polo que pasaba a amêndoa antes de botarlle a masa de leite con clara de ovo e mel.... Tampouco se sabe ben se a palabra “mazapán” vén do árabe “mautha-ban” (rei sentado), en alusión ás figuras que se elaboraban, ou de “manthában” recipiente onde se gardaba, ou mesmo de “maza” (para machacar a amêndoa) e pan (pan de amêndoas). Os polvoróns parece que teñen un nome máis transparente... Tanto ten! Isto ao final é para desexarvos que entredes no 2012 do xeito “máis doce”!

O Fachineiro da ecoloxía

Anxo Vila

Xa ten manifestado o fachineiro a súa escasa confianza en case todo o xénero humano e algúns datos recentes contribúen a afortalar esta idea: Canadá apéase do protocolo de Kioto, Brasil aproba un novo decreto forestal que deita sombras sobre a Amazonia, a palabra que máis acompañou o cumio climático de Durban foi fracaso... Para celebralo, a Xunta quere instalar unha incineradora de residuos no Irixo...

Vamos, para dar chimpos polos nosos netos e bisnetos, eses que xa van poder subir ao Everest sen a incomodidade da neve ou van ir tomar o sol ao Ártico. Porén, nesa escasa porción que nos reconcilia co xénero humano hai persoas coma Anxo Vila, que hai dúas semanas finou en Ribeira. Era o patrón

do xurelo, o barco de madeira que hai 30 anos se enfrontou aos cargueiros holandeses que guindaban impunemente os residuos nucleares na foxa atlántica (e aí seguirán durante varios miles de anos a 700 km. de onde poñemos a toalla en agosto). Foi o único que se atreveu a guiar un barco contra aquel despropósito, acompañado por tripulación de políticos, ecoloxistas e

xornalistas. Nel tamén ía un mozo chamado Manolo Rivas e mais o fotógrafo Xosé Castro, autor das fotos que deron a volta ao mundo e ás conciencias. Dous anos despois prohibíronse os verquidos.

A.Q.